

EDITORIAL

Totes, excepte la llengua valenciana

El numero 38 de la revista *Vanity Fair* conté un reportage sobre l'educació de **Leonor** i **Sofia**, les filles dels príncips **Felipe** i **Letizia**; en ell se diu que les infantes reben, entre unes altres, classes de "**gallego, euskera y catalán**".

Per a casi tot lo mon, inclús en **Valencia**, esta es una notícia positiva, mostra de la sensibilitat de la **Corona** cap a la realitat diversa de **Espanya**. Però els valencians conscients i orgullosos de ser-ho lo que llegim en eixa notícia es que "les infantes deprenen totes les llengües oficials d'Espanya, menys la valenciana".

¿S'imaginen si haguera segut la gallega, o l'euskera, o la catalana, la llengua no mencionada? La reacció hauria segut immediata i contundent, en declaracions justament indignades, i en probables interpelacions parlamentaries, notícia en telediaris i intensos debats en programes de radio i televisió.

Però els ignorats, els menyspreats, som els valencians, i no passa res. Este poble te tan assumida la seua **condicio servil**, de comparsa inútil i prescindible, que ya no s'ofen per res. Perque aço es una ofensa als valencians. ¿Hem de tornar a explicar-ho? Lo que pugam discutir internament sobre els nostres assumts es cosa nostra; que hi haja una generació sancera de valencians en el cervell fregit

per la propaganda catalanista, es el nostre problema; cap a fora lo que conta es el **Estatut d'Autonomia**, que diu que lo que parlem es l'idioma valencià, i això ha de ser sagrat; ignorar-ho hauria de ser considerat una ofensa per a qualsevol valencià, nos agrada o no lo que diga. Com se sol dir, yo puc barallar-me en el meu germa a tota hora, i dir-li de tot, però no consentire que els de fora facen lo mateix, perque es el meu germa. ¿O es que els valencians ya no som germans? Potser esta siga l'explicació a tanta debilitat i a tanta humiliació.

Algun inocent pensarà que aço es montar massa soroll per tan poca cosa, però es que esta no es una actitud aïllada, un erro puntual, sino una manifestació mes d'eixe programa en marxa per a crear una Espanya futura en la que el poder central ha decidit que els valencians hem de **desapareixer** com a poble.

Com a mostra, només este boto. En 1997, en la cerimònia d'entrega dels premis **Principe de Asturias**, en el seu discurs el príncip **Felipe** menciona a **Unamuno**, a **Machado** i a **Azorín**;

al primer l'identifica com a "**vasco**", al segon com a "**sevillano**", i a **Azorín**, ¿com el nomena?, ¿valencià?, ¿monoveri?, ¿alacanti, acas?; no, clar, el califica de "**levantino**". En un discurs llegit pel Príncip no hi ha possibilitat d'erro, cada paraula està perfectament mesurada i calculada, i si el nomena "**levantino**" es que exactament això es lo que volia dir, volia usar la mes intensament despersonalitzadora de les denominacions inventades en la meseta per a nosatres.

Per cert, en eixa ocasió se premià a **Martín de Riquer**, del que, en el mateix discurs el Príncip recorda "*Su Antología de poetas catalans, magna recopilación de versos en latín, provenzal, hebreo, italiano, francés, castellano y catalán antiguo*"; i es curios perquè en eixa antologia pocs poetes son catalans, la majoria son **valencians**, i si conté alguna mostra d'una llengua es del **valencià antic**. Resulta irònic també que a continuació diguera d'ell que "*Martín de Riquer expresa, con su trabajo, ese saber europeo y universal, sin particularismos ni fronteras*", tenint en conte que est autor es un decidit difusor, no del saber, sino de l'ignorància del fet valencià i de la nostra llengua, i establí clarament unes antihistòriques fronteres per al català.

Esta es l'actitut de la **Corona**

cap als valencians, i este es el **futur rei** d'Espanya, el sext en el nom de **Felip**, encara que per la sensibilitat demostrada li quadrarà mes el nom de **Felip V bis**. Per cert, la seua primogenita, tenint en conte l'educació que està rebent, molt nos temem que farà honor al nom que li han buscat, **Leonor** -de tan "grat" recòrr per als valencians-, i no es d'esperar que ara tingam a cap **Vinatea** que defenga la nostra integritat.

Mentres els qui acullen a radicals antimonarquics o parlen en els seus himnes de pegar "*cops de falç*", reben tota la consideració i el respecte, els que canten per a "ofrenar noves glories a Espanya" no reben mes que desprecis. Tot aço no es casual; en l'època foral els valencians condicionaven la seua fidelitat al rei a canvi de que este jurara el **Furs**; ara oferim debades les nostres glories, i se les queden sense donar ni les gràcies. Ni aigua de l'Ebre, ni Corredor Mediterraneu, ni res de res. **Si te mostres servil, no te queixes si els altres te tracten com a un serf.**

CARTELL DE DEBORA TOMÁS. GUANYADOR DEL II CONCURS DE CARTELLS "9 D'OCTUBRE. DIA NACIONAL VALENCIÀ". CONVOCAT PER ARV

LA CITA

Ningu pot fer-nos sentir inferiors sense el nostre consentiment.

Eleanor Roosevelt

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **TOTES, EXCEPTE LA LLENGUA VALENCIANA**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- FENT MEMORIA: **750 ANIVERSARI DE LES CORTS VALENCIANES (I)**
- 3
- FRUITES, VERDURES I HORTALICES (LVI): **PARLEM DEL JOLIVERT**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **TEODOR LLORENTE I OLIVARES. LA COHERÈNCIA D'UNA VIDA**
- 4
- PASSATEMPS
- RONDALLA: **EL RATOLI, LA MUSTELA I LA GATA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Este mes s'han d'esmerar fent fotocopies d'est exemplar per a repartir entre amics i coneguts, perquè en la provessa del 9 d'Octubre esperem vore molta gent en el *Rogle* baix del braç, o agarrarem un disgust que ni podem anar a treballar. ¡No voldran ser responsables d'enviar-nos al *paro*, en la que està caiguent!, ¡¿veritat?!

ACTIVITATS CULTURALS OCTUBRE DE 2011

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

ARV (Accio Cutural, Social i Economica del Regne de Valencia)
Av. Menéndez y Pelayo, 10-12 b 46910 Alfafar
www.accirov.com

Cardona Vives

C/ En mig, 23-90-27^a. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68
www.cardonavives.com

LRP (Lo Rat Penat)

C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

VACSV (Valencia Cultural-Via Augusta i Cami de Sant Vicent Martir)

vaaugusta_s_vte@wanadoo.es
www.caminosanvicentemartir.com

3 Oct (dilluns) 18.30 h. Salo d'Actes del Centre Cultural Bancaixa. C/ Mar. Valencia C.

Apertura Curs 2011-2012 de l'Escola Superior d'Estudis Valencians

DISCURS: Francisco José Llácer: "Reflejo del derecho foral y del comparado en la obra de Jaume Roig"

+Info: **RACV**

Del **3 Oct** al **14 Nov**

1es Jornades d'arquitectura i ingenieria civil i cartogràfica en la Comunitat Valenciana

Organisades per la RACV, l'Escola Tecnica Superior d'Ingenieria Geodesica, Cartografica i Topografica, l'Escola Tecnica Superior d'Arquitectura i l'Escola Tecnica Superior d'Ingeniers de Camins, Canals i Ports.

Lloc de les jornades: Seu de la RACV i Salo d'Actes ETSIGCT.

Validea academica: Maxim de tres credits de lliure disposicio.

+Info: **RACV**

4 Oct (dimarts) 19.30 h. La Llar. Seu de ARV (Alfatar)

7 Oct (divendres) 19.30 h. La Llar de Burriana. C/ Bernat Guillem d'Entença, 42. 12530 Burriana.

- **PRESENTACIO** del cartell guanyador del concurs "9 d'Octubre. Dia Nacional Valencià" organiat per ARV.

- **PRESENTACIO** de l'edicio valenciana del llibre *¡Indigneu-vos!* d'Edicions Mosseguello

+Info: **ARV** i www.mosseguello.com

5 Oct (dimecres) 19:30 h. Seu del GAV. C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.

CONFERENCIA: Ricardo Hernández: "El Cami de Sant Vicent Martir i la Via Verda de Ojos Negros (Teruel)"

+Info: **VACSV**

7 Oct (divendres)

Actes Dia de la Patria Valenciana organiat per Lo Rat Penat.

• 21:15 h. **TE DEUM** en el Monasteri d'El Puig.
• 22:00 h. **SOPAR DE SANT DONIS** en el restaurant *Huerto de Santa María* d'El Puig. Preu del tiquet: 35 € (40 € als no socis)

+Info: **LRP**

(Continúa en la pagina següent)

FENT MEMORIA

M^aA.M.C. i J.P.B.

750 aniversari de les Corts Valencianes (I)

Enguany es compli, en el mes d'abril, el **750 aniversari** de la constitucio de les primeres **Corts del Regne de Valencia**, instaurades per **Jaume I**.

▪ Situacio previa

Despres de la conquesta havia quedat un conglomerat de lleis i ordenances que Jaume I havia anat establint en funcio de les circumstancies de cada poblacio i de cada moment. Moltes de les cartes de rendicio, o cartes posteriors de repoblacio, havien segut donades a furs de **Saragossa** o **Daroca** (mes avant d'Arago), algunes a costums de **Lleida**, **Tortosa**, o **Barcelona**, i en unes atres casos -la majoria- s'havia respectat el dret musulma. Pero el rei tenia l'intencio d'unificar la lligislacio, proces que

REPRESENTACIO DE L'ESTAMENT ECLESIASTIC. PALAU DE LA GENERALITAT

começà en quant conquistà la capital; d'esta manera, el 21 de maig de **1239**, en **Xativa**, promulgà la primera llei propia de la **Ciutat de Valencia**, en la qual es creava la figura dels **Juges** de lo Civil i de lo Criminal, aixina com la **Cambra dels Jurats**. En **1240** va dictar una serie de normes de la vida comuna i d'ordenacio de la ciutat de Valencia -que des del principi te el proposit d'estendre a tot el Regne- i que seran conegudes com **Costums**; fins a **1251**, en que foren revisades i rebatejades en el nom de **Furs**.

Esta creacio de lleis propies per a Valencia suponia una oposicio al poder de la noblea aragonesa que desijava estendre en tot el **Regne de Valencia** la seua lligislacio, favorable als seus interessos. Els ciutadans **lliures**, favorits per la llei valenciana, no podien vore en tranquililitat esta possibilitat, pero no estava en les seues mans evitar-ho donat que els Furs depenien de la voluntat del rei, que era qui els havia otorgats, i per tant, tambe era unicament ell qui tenia la potestat de revocar-los. Per això la Ciutat de Valencia i algunes viles del Regne, per a obtindre l'irrevocabilitat del **Dret Valencià** per part del rei, li varen demanar que els

jurara, cosa que succei en la primera convocatoria de les Corts Valencianes.

▪ Les primeres Corts

Les necessitats economiques i militars de la **Corona** motivaren algunes reunions del rei en representants dels estaments **eclesiastic** i **nobiliari** per a obtindre contribucions militars o economiques; es en estos encontres en els que es trobarien els antecedents de lo que posteriorment se denominarien Corts. La mes important d'estes reunions, i la que se considera realment com la convocatoria de les primeres **Corts Valencianes**, fon la que es va celebrar el **7 d'abril de 1261**. En elles s'incorporà per primera volta el tercer estament, el **real** o **popular** -que representa-

va a les ciutats i viles reals i que estava integrat pels jurats de les mateixes- i en elles el rei Jaume I va portar a terme l'acte del jurament i promulgacio dels Furs, obligacio que quedarà establida per als futurs monarques, en la corresponent fidelitat per part dels subdits de cara al rei. Per ad esta ocasio, per expres desig del monarca, el Furs havien segut traduïts de l'original llatí al **romanç valencià**.

La promulgacio dels Furs fon un aconyentiment que va revolucionar la trayectoria politica i juridica de tot el territori valencià, puix se convertirien en el dret territorial valencià durant mes de quatre segles. En l'extensio d'estes lleis a tot el territori, el nou **Regne de Valencia** cristia començà a ser una entitat politica de ple dret, en lleis i institucions propies, i en uns pesos, mides i moneda particulars, que el fan estat singular en el marc de la **Corona d'Arago**.

Quatre dies mes tart d'aquell 7 d'abril, Jaume I concedi un privilegi segons el qual tots els successors del monarca tambe haurien de jurar els **Furs de Valencia** abans d'haver complit el primer mes del seu regnat.

(Continuarém este "Fent Memoria" en el proxim numero)

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527
46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogle@rogleconstantillombart.com

Rogle en Internet

Tots els exemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com
www.cardonavives.com, www.enkara.org,
www.pjvalencianista.org,
www.accirov.com

Parlem del jolivert

És una **planta humil** que passa casi desapercibuda pels mercats de la Terra i que la majoria de les vegades es regala, en chicotets manollets d'unes quantes rametes, als compradors d'uns altres productes que ho solliciten. Es una hortalica que s'utilisa, aparentment, només com a **condiment** en diferents menjars; no obstant, es indispensable per a l'acabat de **guisos** i **salses**, aixina com en innumerables plats que preparen els millors cuiners de tot lo món. També s'usa en **ensalades**, junt ad unes altres hortalices, oferint un sabor agradable i un perfum excitant paregut al de la **trementina**; i cóm no, el trobarem en una **tortilleta**, fent d'unica parella als ous.

Es **planta** de brots cilíndrics i erectes, estriats i en rames i fulles de color vert molt brillant, tallades, en segments ovalats i els lòbuls dentats o afonats; les fulles inferiors són de segments més estrets i les superiors, llanceolades i casi sanceres. Les rames completes, en bones fulles tendres, s'usen com a element decoratiu en els plats ya acabats.

El jolivert, des de molt antic, s'usava més com a **planta medicinal** que alimentícia. De fet, oferix notables valors dietètics, tant pel seu contingut en **vitamina C**, com per la seua riquesa en **sals minerals** i, més encara, en **ferro**; és molt apreciada per les seues **propietats estimulants**, i recomanable el seu consum a les persones inapetents. L'arrel és **diürètica** i **diaforètica**; les fulles són aconsellables com a **calmant** en casos de contusions, o de picadures de mosquits, abelles o avespes, puix en la seua aplicació cedix el dolor i baixa immediatament l'inflamació.

Es tracta d'una planta herbàcea de la família de les **umbelíferes**. El nom científic és **Petroselinum sativum** o **Petroselinum crispum**; l'entrem en certa facilitat, silvestre, en el **Liban** i **Argèlia**, d'a on pot ser originària. Com ya s'ha dit, no té un notable valor comercial, pero es cultiva per tot arreu i està a l'abast, pels mercats i en totes les verduleries, tot l'any. Les varietats més conegudes són: **Jagant d'Itàlia**, **Rullat vert obscur**, **Nano rullat**, **Maniac** i **Paramount**. També existix la **Comuna**, que és la que se cultiva generalment en **Espanya**, sent, precisament en la costa mediterrànea a on s'encontra la major producció.

RESENYA BIBLIOGRAFICA J.S.P.

Sala Giner, Daniel

Teodor Llorente i Olivares. La coherència d'una vida.

Edita Lo Rat Penat, València, 2011

(255 pàgines)

En l'edició d'este llibre es commemora el centenari de la mort de **Teodor Llorente** (1836-1911) i, junt en el publicat en 1995 i dedicat a **Constantí Llombart**, es fa un recòrt de les biografies dels dos principals fundadors de **Lo Rat Penat**.

L'autor, **Daniel Sala**, catedràtic, historiador, antropòlec..., en abundància de senyes i algunes fotografies històriques, tracta, a lo llarc dels diversos capítuls, al personage en les seues diferents facetes, sense oblidar el seu entorn.

El relat s'inicia en una descripció de la **València** de la **Restauració** monàrquica de 1874, continua en *Llengua i Política en la Renaixença*, a on es comenten les relacions no sempre fàcils dels poetes valencians, catalans i provençals "felibres", encapçalats per **Llorente**, **Balaguer** i **Mistral**, respectivament. En *Llorente i la fundació de Lo Rat Penat*, destaquen les reunions dels poetes populars entorn a Llombart, que busquen a **Vicent Boix** per a contactar en uns altres grups d'intellectuals i poetes valencianistes. A pesar de les reticències de Llorente s'acorda "constituir una Societat que tinga per mich objecte el fomentar l'estudi de nostra antiga llengua llemosina...". En *L'acte fundacional de Lo Rat Penat*, es detalla en tot lux de detalls est important acte per a València, en el que destaca l'indiscutible protagonisme poètic del nostre personage, que no l'únic, en el renaiximent de les lletres valencianes. I, clar, no podia faltar el capítul dedicat a *Les divergències entre Llorente i Llombart i la Renaixença catalana*, seguit d'una relacio de *L'activitat de Llorente dins de Lo Rat Penat*.

Els següents capítuls parlen del **poeta**, del **periodiste**, del **polític**, de l'**historiador**..., en definitiva, de la seua polifacètica activitat pública; capítuls en els que l'autor ha volgut destacar la coherència de la vida de Llorente en les seues idees.

ACTIVITATS CULTURALS

OCTUBRE DE 2011

(Ve de la pagina anterior)

9 D'OCTUBRE

DIA NACIONAL VALENCIÀ

A les 12 h,

en la Plaça de l'Ajuntament de Valencia C.

BAIXADA DE LA REAL SENYERA

I

PROCESSO CIVICA

La Senyera de Blasco Ibáñez
en la Processo Civica
del 9 d'Octubre de 2010

Des del 14 Oct (dimecres) Seu de LRP

- **LXII CURSOS de Llengua i Cultura Valencianes de Lo Rat Penat** (dia 17 inici de les classes)

- **Matricula Cursos de Cultura:**

Iniciacio a la Poesia Valenciana (a celebrar els quatre dissabtes de novembre).

Direccio Escenica i Art Dramatic (a celebrar els quatre dissabtes de novembre).

Historia de la Cultura Valenciana (dia 14 inici de les classes).

Declamacio

- **Escola de Danses Mª Teresa Oller** (inici dels cursos: Iniciacio: dia 17, Mig: dia 19, Avançat: dia 21).

- **Banda de Musica:** Classes de solfeig i instruments

- **Cant d'Estil** (mostres de cant els dies 23 set., 28 oct., 25 nov. i 16 dec. a les 19:00h)

+Info: LRP

III APLEC VALENCIANISTE

a Artana

L'associacio cultural Cardona Vives convoca ad este tercer aplec, una nova jornada d'encontre i convivència entre valencianistes.

Data: 15 de octubre de 2011.

+Info: **Cardona Vives**

16 Oct (dumenge) 11h. Auditori de la Casa de la Cultura. Betera.

- **DIA DEL CANT VALENCIÀ 2011**

Homenage a *El Chiquet de Betera* i *El Sardinat*

- **PRESENTACIO** del llibre: *Materials per a una Antologia del cant valencià*.

+Info: Associacio d'Estudis del Cant Valencià

23 Oct (dumenge) Lloc per decidir

EXCURSIO

+Info: **Cardona Vives**.

